בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 59039-03-19 מדינת ישראל נ' פלוני (קטין)

תיק חיצוני: 105529/2019

24.6.2021

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר

המאשימה	**מדינת ישראל**
	נגד
הנאשם	**פלוני (קטין)**
באת-כוח המאשימה:	עו"ד יעל שרף (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))
באות-כוח הנאשם:	עו"ד ורד בירגר, עו"ד טליה יהודה

<u>פסק דין</u>
<u>[נוסח מותר בפרסום]</u>

[<u>הערה מיום 4.7.2021</u>: פסק הדין ניתן ביום 24.6.2021. עותק זה המותר בפרסום, נושא את תאריך מתן פסק הדין המקורי ומתפרסם לבקשת באות-כוח הנאשם כי פסק הדין יפורסם תוך השמטת המידע האסור בפרסום ולאחר שניתנה לשני הצדדים האפשרות לסמן את הדרוש השמטה (פרוטוקול מיום 24.6.2021; החלטה מיום 27.6.2021; תגובת באות-כוח הנאשם מיום 29.6.2021; היעדר תגובה מטעם המאשימה עד יום 1.7.2021). המידע שהושמט מסומן ב-XX].

הנאשם יליד XX.X.2003 (היום כבן 18 ו-X חודשים. במועד העבירה היה בן 16). בדיון שהתקיים ביום 18.6.2020 הודה הנאשם במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום המתוקן ובהתאם להודאתו נקבע כי עבר עבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) ו-(2) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – **החוק**).

הנאשם צירף להליך הנדון את ת"פ (נוער בית שמש) 5449-01-19 (להלן גם – **ההליך הנוסף**), אשר אף בעניינו הודה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן. בהתאם לכך, נקבע ביום 23.6.2020, כי עבר עבירה של היזק לרכוש בזדון, לפי סעיף 452 בחוק.

<u>רקע, הסדר הטיעון, הסכמות ונושא המחלוקת – שאלת ההרשעה</u>

2. בהתאם להסדר הטיעון (מיום 18.6.2020) ולהודעה בדבר צירוף ההליך הנוסף (מיום 31.8.2020), הוסכם כי בהתאם להודאת הנאשם ייקבע כי עבר את העבירות (בהליך הנדון ובהליך הנוסף), יוגש תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו של הנאשם וכן תסקיר בעניין נפגע העבירה בהליך העיקרי ולאחר מכן ישמעו טענות הצדדים בעניין עונשו של הנאשם ובעניין שאלת הרשעתו בעבירות.

3. בעקבות תסקיר שירות המבחן – שתוכנו יפורט בהמשך הדברים – הודיעה המאשימה בישיבת הטיעונים לעונש מיום 8.6.2021, כי היא מסכימה להמלצת שירות המבחן שלפיה עונשו של הנאשם יהיה שירות לתועלת הציבור וכן כי יינתן צו מבחן, אולם היא מתנגדת להמלצה להימנע מהרשעתו.

בדיון מיום 8.6.2021 ולנוכח מגבלות המועדים אשר במהלכם יוכל הנאשם לעשות את השירות לתועלת הציבור, נקבע בהסכמת הצדדים, כי הנאשם יחל באופן מידי את עבודות השירות לתועלת הציבור, שאותן יעשה, בהתאם להמלצת שירות המבחן, בפנימית 'נירים' שבגליל (שבה הוא שוהה עתה, כפי שעוד יפורט בהמשך הדברים). נקבע כי בשלב זה עבודות השירות יהיו בהיקף 100 שעות, אך היקפן הסופי ייקבע בפסק הדין.

עוד נקבע, אף זאת בהסכמת הצדדים, כי לעת הזו תוקפו של צו פיקוח המעצרים בעניינו של הנאשם יוארך עד יום 31.8.2021 או עד מתן פסק הדין, המוקדם מהשניים.

מחלוקת הצדדים היא אפוא, רק בשאלה אם בנסיבות העניין יש להרשיע את הנאשם או אם ניתן להימנע מהרשעתו. כמו כן, נדרשת החלטה סופית בעניין היקף שעות השירות לתועלת הציבור.

<u>עובדות כתבי האישום שבהן הודה הנאשם</u>

4. **<u>עובדות כתב האישום המתוקן בהליך העיקרי</u>:** ביום 8.3.2019 סמוך לאחר חצות, הגיע הנאשם עם שניים מחבריו, א"ר יליד שנת 2002 וש"ב יליד שנת 2003 (להלן – **החברים**) אל תחנת האוטובוס ברחוב XXXXX בבית שמש. שם עמדו אותה עת והמתינו לאוטובוס י"ב, יליד 1994 (להלן – **הנפגע**) ובן דודו, י"ג, יליד 1990 (להלן –**בן הדוד**), אשר בינם לבין הנאשם או חבריו אין כל היכרות.

הנאשם ביקש מהנפגע סיגריה, אך הנפגע השיב לו שאין לו וביקש מהנאשם לעזוב אותו. בתגובה החלו הנאשם וחבריו להתקרב אל הנפגע ולהיצמד עליו. הנפגע ביקש מהנאשם ומחבריו שיעזבו את המקום ופנה אל א"ר וביקש שירגיע את חבריו. בשלב זה הגיע האוטובוס שהנפגע המתין לו, מבלי שעצר בתחנה. הנפגע החל לרוץ לכיוון האוטובוס, אך חזר משהבחין כי בן-דודו אינו עמו.

מיד לאחר שהנפגע חזר אל תחנת האוטובוס, ניגש אליו הנאשם ולאחר חילופי דברים בין השניים, שלף הנאשם חפץ חד ובאמצעותו, דקר את המתלונן בעינו הימנית. מתוך ניסיונו של הנפגע להתגונן, הוא הפיל הנאשם אל הרצפה ונפל עמו. במהלך ההתגוששות בין השניים, אחד החברים עזר לנאשם שתקף את הנפגע ולאחר מכן, גורם כלשהו שזהותו אינה ידועה, דקר את הנפגע בגבו עוד שתי דקירות.

במהלך האירוע וכתוצאה מעשייו, נחתך הנאשם עצמו מהחפץ החד ונגרם לו חתך עמוק בידו, שהצריך טיפול רפואי לרבות תפירת החתך.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמו למתלונן נזקים בעין ימין, שבעטיים נותח בהרדמה כללית ואושפז בבית חולים למשך יומיים. אלו הפגיעות שנגרמו לעינו: חתך באורך כ-2 ס"מ במרכז העפעף הימני התחתון, המערב את השוליים; חתך באורך כ-1 ס"מ שטחי טמפורלי לקטנטוס הלטרלי; חתך לחמיתי

עמוק גדול וחשיפת טנון אינפרוטמפורלית עד לעומק השרירים ומרכז ארובת העין; שיירי ריסים מרובים תקועים בחתך הפורניקס; בועות נוזל בלחמית התחתונה המרכזית; שבר ברצפת הארובה הימנית עם המטומה מינימלית מתחת לגלגל העין ותפיחות קלה של ה-IR.

בנוסף לכך, נגרמו לנפגע שני פצעי דקירה בגבו, עם המטומה סביבם, אשר הצריכו טיפול רפואי וסגירה באמצעות סיכות.

על-פי כתב האישום, נכון ליום 19.3.2019, הנפגע סבל ממגבלה משמעותית בראייתו (עדכון יובא בהמשך הדברים, במסגרת פירוט התסקירים בעניין נפגע העבירה). בהתאם להודאת הנאשם וכאמור, נקבע כי עבר עבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות.

5. **<u>עובדות כתב האישום המתוקן בהליך הנוסף:</u>** במשך כשלושה חודשים קודם ליום 27.6.2018, נכנסו הנאשם ושלושת הנאשמים הנוספים בהליך האמור אל בית הכנסת XXXXX בXXXXX. באחת הפעמים דלת בית הכנסת הייתה נעולה ולכן הנאשם שבר את הסורגים וכך נכנסו הנאשמים האחרים אל תוך בית הכנסת. בהתאם להודאת הנאשם בעובדות אלו וכאמור, נקבע כי עבר עבירת היזק לרכוש במזיד.

<u>תסקירי נפגע העבירה</u>

6. תסקיר נרחב ומפורט בעניין נפגע העבירה הוגש עוד ביום 30.8.2020. בשל חלוף הזמן ובעקבות הדיון מיום 25.1.2021 (שתוכנו יובא בהמשך הדברים), התבקשה השלמה מעודכנת של התסקיר, אשר הוגשה ביום 6.6.2021 (את שני התסקירים ערכו הגב' רחל אפשטיין, מפקחת מחוזית נפגעי עבירה והגב' אילנה וודובסקי, מפקחת נפגעי עבירה, שירות המבחן למבוגרים במחוז חיפה והצפון). להלן יובאו רק עיקרי הדברים.

7. בתסקיר מיום 30.8.2020 הובא בתמצית מידע רפואי ותיאור החבלה בעינו של הנפגע על-פי המסמכים הרפואיים. מהם עולה כי מיד לאחר האירוע (ביום 8.3.2019) אושפז הנפגע בבית החולים XXXXX למשך שלושה ימים. הוא נותח בעינו הימנית והחתכים בגבו נסגרו בסיכות. לאחר הניתוח סבל מכאבים בעת הנעת העין, ממגבלה בתנועת העין ומראייה כפולה וירודה. בשל הגבלת תנועת העין, הוא נותח שוב ביום 28.5.2019 בבית החולים XXXXX ובעקבות ניתוח זה חל שיפור בתנועת העין. לדברי הנפגע בעת כתיבת התסקיר, כשנה וחצי לאחר האירוע, מצב עינו טוב וקשה להבחין בפגיעה.

8. כיום הנפגע כבן XX, במועד כתיבת התסקיר הראשון היה סטודנט שנה שלישית בלימודי XXXXX, אשר במקביל ללימודיו עבד XXXXX. הוא יליד XXXXX שחי בקהילה ציונית ובתום לימודי התיכון עלה לבד לארץ במסגרת גרעין 'צברי' (מיזם של הסוכנות היהודית), גר עם חברי הגרעין בקיבוץ,

התגייס לצבא ושירת בצנחנים, שירות משמעותי בכלל ואף עבורו. הוא תיאר תהליך קליטה קל וטוב בארץ, וכי לקראת שחרורו מהצבא גם אמו עלתה לארץ וגרה בXXXXX בקרבת בני משפחה נוספים. לאחר השירות הצבאי נסע לטיול בחו"ל ולאחר מכן חזר ללמוד בXXXXX.

הנפגע הוא הבן הצעיר מתוך XXXXX, XXXXX. הוריו התגרשו כשהיה XX, אך הוא שמר על קשר עם אביו שנישא בשנית. XXXXX מאחיו עלו לארץ, XXXXX XXXXX. למרות המרחק, הוא בקשר קרוב עם כל בני משפחתו.

9. בעניין האירוע שבמהלכו נפצע סיפר שהבין כי דובר בחבורה של נערים שהיו שיכורים, אך לא חשש מהם. למרות פציעתו, רדף ותפס אחד מהם, מאחר שהעמדתם לדין על מעשיהם הייתה חשובה לו. הפגיעה בו הייתה מפתיעה, אך לדבריו, עמד על חומרתה רק בתחנת המשטרה ובמיוחד לאחר מכן, בבית החולים, לאחר שהבין מהרופאים כי ישנה סכנה לאיבוד מאור עינו וכן כי אילו הדקירות בגבו היו במיקום מעט שונה, אף יכול היה להפוך לנכה. בתקופה הראשונה לאחר האירוע סבל מחרדה מפני האפשרות של אובדן ראייתו בעינו ואף סבל מסיוטים, אך זכה לתמיכה רבה ולסיוע מבני משפחתו ומבת זוגו דאז. באותה תקופה היה בתחילת לימודיו, אך למרות מאמציו, פציעתו פגעה בהישגיו ולכן נאלץ לחזור על חלק מהקורסים שלמד.

התרשמות המפקחת מדברי הנפגע היא כי האירוע פגע בתחושת הביטחון שלו. הוא רואה בעצמו אדם שומר חוק, טוב ומיטיב שאינו פוגע באחר, ולכן התקשה להבין את האירוע. בניגוד לחששותיו מפני זרים קודם עלייתו לארץ, בארץ חש תחושת ביטחון, אשר נפגעה בעקבות הפגיעה הפתאומית, חסרת הסיבה, האכזרית והלא הגיונית, דווקא במקום שבו חש מוגן ובטוח. לדבריו, מאז הוא נזהר ביציאה מהבית בשעות החשכה והפך להיות דרוך יותר. עוד נאמר בתסקיר, כי העובדה שהנפגע ספורטאי בעל תחושת חוסן פיזי שאף גבר בעקבות שירותו הצבאי ותחושת עמידותו הנובעת מכך שהוא אדם ערכי ומוסרי, תחושות החוסן והעמידות שלו נפגעו במידה מסוימת. עם זאת, העובדה שהוא היה מי שהביא לתפיסת אחד המעורבים ולמעצרו של הנאשם, צמצמה את תחושת הטראומה שחווה מהאירוע. כמו כן תיאר, כי הפגיעה הפכה אותו מאדם רגוע, מנומס וקשוב לאחרים לחסר שקט.

10. התרשמות המפקחת היא כי הנפגע הוא בחור בעל יכולות גבוהות, נעים הליכות וכי חשוב לו להפגין כי למרות הפגיעה הקשה בעינו, הצליח להשתקם ולהמשיך בחייו, כפי שתכנן. עם זאת הוסיפה, כי לאירוע זה היו השלכות על תחומי חייו השונים.

בסיכום התסקיר נאמר, כי התרשמותה של המפקחת היא כי הנפגע חי בתחושת יכולת, מסוגלות והגשמה עצמית, אשר באה לידי ביטוי בעלייתו ארצה, בשירות הצבאי המשמעותי ובלימודים גבוהים בתחום שבחר. הפגיעה המפתיעה, האכזרית והסתמית, ערערה את תפיסת עולמו ואת דימויו העצמי

ואף פגעה בלימודיו. עם זאת, לנוכח מאפייני אישיותו והחוסן הנפשי, הוא משקיע בלימודיו, אינו מוותר לעצמו ומתמודד עם נזקי הפגיעה.

עוד הוסיפה המפקחת, כי למרות חומרת הפגיעה, הנפגע ביטא חמלה כלפי הנאשם, בכך שהבין כי מדובר בצעיר הזקוק למערך טיפולי ולשינוי בהתנהגותו. הנפגע אף הביע תקווה שהתהליך הטיפולי יהיה חלק מהעונש שיושת עליו כדי שיביא לסיכוי שישנה את דרכיו.

לבסוף הומלץ כי במסגרת העונש, יחויב הנאשם לשלם פיצוי לנפגע.

11. בהתאם להחלטה מיום 25.1.2021, ביום 6.6.2021 נערכה פגישה נוספת של מפקחת נפגעי עבירה עם הנפגע ובעקבותיה הוגש התסקיר המשלים בעניינו. על-פי האמור בו, הנפגע משקיע משאבים לסיום לימודיו בהצלחה, מתוך כוונה להתחיל לעסוק בתחום לימודיו במקביל לשנת הלימודים האחרונה. הנפגע סיפר כי אירועי האלימות האחרונים (אלו שקדמו למבצע 'שומר החומות'), העלו אצלו זיכרונות מהאירוע והזכירו את תחושת חוסר המוגנות.

בעניין מצבו הרפואי עדכן, כי עד היום הוא מוגבל באפשרות הסטת עינו הימנית כלפי מעלה, מאחר שפעולה זו גורמת לראייה כפולה, וכי מצב זה מזכיר לו בכל פעם מחדש את האירוע. לאחרונה, על רקע חששו מהידרדרות אפשרית במצב עינו, הוא פנה הנפגע אל רופאה מומחית. במכתב של הרופאה המומחית נכתב כי הפציעה גרמה להגבלה מסוימת בהרמת העין וכי הדבר עלול לגרום לתסמינים של תחושת התנגדות וראייה כפולה במצב של מבט מעלה, שיישארו לתמיד וכי אין טיפול היכול לתקן זאת.

<u>תהליך הטיפול והשיקום של הנאשם – תסקירי שירות המבחן, דיווחי הגורמים המטפלים ועוד</u>

<u>תסקיר שירות המבחן מיום 15.9.2020</u>

12. ביום 15.9.2020 הוגש מטעם שירות המבחן תסקיר מקיף ומפורט בעניינו של הנאשם (את התסקיר ערכו מר אשר למאן, קצין המבחן לנוער, מנהל נפת בית שמש והגב' שיראל בן חמו, עובדת סוציאלית בשירות המבחן לנוער). להלן יובאו עיקריו.

13. הנאשם יליד XX.X.2003, כיום כבן 18 ו-X חודשים. יש לו XXXXX אחים, אח יליד שנת XXX, כיום חייל המשרת בצבא, ואחות ילידת שנת XXX, כיום משרתת בשירות לאומי.

הנאשם גדל בXXXXX, במשפחה המנהלת אורח חיים חרדי, אך כיום אינו מנהל עוד אורח חיים דתי. הוריו נפרדו עוד לפני לידתו. לדברי אמו, על רקע סכסוכים ואלימות מילולית מצד אביו של הנאשם,

היא עברה עם ילדיה לגור ליד הוריה בXXXXX, אך לאחר מספר חודשים האב עזב את הארץ ועבר לגור בXXXXX וכעבור כשלוש שנים, היא חזרה עם ילדיה לXXXXX. לאחר שבמשך מספר שנים הייתה מסורבת גט, ניתן לה גט באמצעות שליח והוסכם כי האב יהיה בקשר טלפוני עם הילדים. קשר זה לא היה סדיר, בהמשך התמעט ולאחר מכן נפסק לחלוטין. הנאשם אינו מכיר את אביו ואין לו כל קשר עמו. לאמו של הנאשם הכשרה בXXXXX, אך היא בעיקר מתקיימת מקצבת מזונות ומתשלומי הבטחת הכנסה מהמוסד לביטוח לאומי. המשפחה נעזרת גם בהורי אמו של הנאשם בעיקר בהיבט החומרי.

על-פי התרשמות שירות המבחן, אמו של הנאשם, אשר התמודדה עם גידול ילדיה לבדה, מעורבת מאד בגידולם ואף השקיעה רבות בכך ובדאגה לצורכיהם. עם זאת, לצד זה ניכרו קשייה בהתמודדותה עם הנאשם, בהצבת גבולות למעשיו או בתפיסתו כבעל דפוסי התנהגות עבריינים. היא אף התקשתה להאמין שעבר את העבירות הנדונות, אך הביעה שביעות רצון מהשתלבותו בפנימיית 'נירים', מהצוות במקום ומהשינוי הניכר שעבר, כפי שעוד יפורט בהמשך.

14. עד כתה ז' למד הנאשם במסגרת חרדית (תלמוד תורה). בשלב מסוים, לאחר שלא הסתדר במסגרת החרדית, ביקש לעזוב את בית הספר ואף עזב למשך מספר חודשים, אך הוחזר והוקפץ כתה. לאחר שלא השתלב בכתה, נאלץ לחזור על כתה ו'. לאחר שלא נמצאה מסגרת שתאמה את רצונותיו ואת צרכיו, כלל לא למד בכתה ח', ובהמשך שולב בכתה ט' בפנימייה בXXXXX שבה למד אחיו. בשל קשייו בין השאר, בשל המרחק מהבית, עזב את הפנימייה. לאחר חזרתו לXXXXX, שולב שוב בכתה ט' בבית ספר בעיר, אך נתקל בקשיים בהשלמת פערים לימודיים, אשר נבעו מכך שקודם לכן למד במסגרות חרדיות ואף לא למד באופן מסודר. לשם השלמת פערי הלימודים, הוא שולב בתכנית מיוחדת, אך הוא לא השתתף בה באופן סדיר. באותה תקופה החלו אצלו בעיות של שוטטות, שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים ואי קבלת אמו כסמכות.

במהלך כיתות י'-י"א, לאחר מעצרו בהליך הנדון, הוא שולב בפנימיית 'נירים', לנוער בסיכון בפיקוח חסות הנוער. שם היה עליו להשלים פערים רבים בתחום הלימודים ולפיכך בתחילת התהליך היה חשש כי יתקשה לעמוד בכך, למרות הערכת הפנימייה כי הוא נער אינטליגנט, בעל יכולות למידה גבוהות.

15. לדברי אמו של הנאשם, בעת שלמד בכתה ט' הוא אובחן כסובל מבעיות קשב וריכוז. בשלוש השנים שקדמו למעצרו הוא הרבה לשוטט, להתחבר לנערים המעורבים בפלילים ולהיעדר מהלימודים. הנאשם סיפר כי המצב הכלכלי בבית היה מאד קשה עד כדי מחסור באוכל ובריהוט בסיסי, ולכן רצה להתנתק ממשפחתו, לן עם חברים במקומות שונים, גנב, שתה אלכוהול עם חבריו ולעתים אף צרך עמם קנאביס. עם זאת הוסיף, כי מאז מעצרו חדל משימוש בסמים ומצריכת

אלכוהול, שלדבריו, בהשפעתם עבר את העבירה ולכן כיום הוא מנסה להתנתק מכל דבר הקשור לדפוסי התנהגותו בעבר.

מאז חודש ינואר 2019, במשך כשלושה חודשים קודם למעצרו, טופל הנאשם ביחידה להתמכרויות, אך דווח כי לא נמצא כמי שהייתה לו בעיית התמכרות. כן נאמר, כי הוא לא הופיע למפגשים באופן רציף, אך בבדיקה שנערכה לו בתחילת התהליך אף לא נמצאו שרידי סם.

16. הנאשם סיפר על נסיבות העבירה בתסקיר מיום 15.9.2020, אך נקדים ונאמר, כי בשלב הזה דומה כי הנאשם מטיל אחריות מסוימת גם על נפגע העבירה. רק מאוחר יותר, כפי שעוד יפורט, הנאשם הכיר באחריותו המלאה לעבירה.

מכל מקום, גרסתו של הנאשם לאירוע, כפי שהובאה בתסקיר זה, היא כי במועד האירוע שתה כמות גדולה של אלכוהול ועישן חשיש וקנאביס והיה בביתו עם חברים. מאחר שהם הפריעו לבני הבית לישון ולבקשת אמו, הם יצאו מהבית והסתובבו ברחוב עד שהבחינו בשני אנשים בתחנת אוטובוס והחלו להתגרות בהם. הנאשם פנה לאחד מהם וביקש סיגריה, למרות שהייתה לו סיגריה. הנפגע סירב ובן-דודו ביקש מהנאשם לעזוב אותו. אחד מחבריו של הנאשם צעק על הנפגע והנאשם דחף אותו. בשלב הזה בן הדוד רץ לכיוון האוטובוס, שלא עצר בתחנה ובתגובה, הנאשם וחבריו צחקו על השניים על שרצו אחר האוטובוס. הנאשם טען כי הנפגע קפץ עליו וניסה לחנוק אותו ובתגובה, אחד מחבריו דקר את הנפגע שתי דקירות בגבו ובשל כך הוא שיחרר את הנאשם. הנאשם התיישב על ספסל תחנת האוטובוס ואחד מחבריו היכה את הנפגע באגרופים. הנפגע חזר אל הנאשם וצחק עליו ואז, כך לטענת הנאשם, מצא חפץ חד בקרבת התחנה והחל להכות את הנפגע בפניו. כתוצאה מכך, הנפגע נפצע והחל לרדת לו דם ואף הנאשם נחתך בידו. הנאשם נבהל ורץ לכיוון ביתו וביקש עזרה מחבר לחבוש את ידו. אז גם הבחין בניידות משטרה, הבין שמחפשים אותו וברח אל ביתו. בביתו חתך תפוז כדי להסתיר את נסיבות פציעתו והעיר את אמו ואת אחותו. אמו נסעה עמו לקבלת טיפול בXXXXX ושם תפרו את החתך בידו. בימים שלאחר האירוע נשאר קרוב לביתו, אך אחד מחבריו נעצר ושוחרר. לאחר ששוחרר, הוא אמר לנאשם שלא סיפר במשטרה על נוכחותו של הנאשם באירוע, אך בדיעבד התברר לו כי אותו חבר סיפר במשטרה על נסיבות האירוע, לרבות מעורבותו של הנאשם.

17. הנאשם אמר לקצין המבחן, כי במהלך חקירתו ובמשך תקופה ממושכת ובשל פחד מהשלכות שעשויות להיות למעשיו, הוא לא הודה במעשיו במסגרת חקירתו במשטרה, בבית המשפט או לפני קציני המבחן. בסופו של דבר, הוא בחר להודות רק בעקבות הסדר הטיעון ומתן הכרעת הדין, הקובעת כי עבר את העבירות. לדבריו, תקופת המעצר הייתה קשה לו ובמהלכה אף היה נתון להצקות ולאיומים מצד נערים אחרים שהיו עצורים. לאחר שגייס את גורמי הטיפול לעזרתו, לאחר שתיאר כי מצבו הנפשי במעצר קשה, הוא שוחרר למעצר בית בבית סבו וסבתו.

עוד נאמר בתסקיר בקשר להודאת הנאשם, כי לדבריו, התקשה להודות בטעויות שעשה. על-פי הערכת שירות המבחן, הכחשת מעשיו במשך למעלה משנה והודאתו רק לאחר שהבין כי ישנן ראיות נגדו, מצביעה כי באותה עת כבר סיגל לעצמו התנהלות עבריינית הנעדרת סממנים מוסריים.

18. בעניין הנפגע נאמר בתסקיר האמור, כי הנאשם הביע צער על פציעתו, אך התרשמות שירות המבחן הייתה כי באותה עת, מצבו של הנפגע לא העסיק את הנאשם. הוא תיאר את קשייו באותה תקופה לנוכח השימוש בסמים, השוטטות, היעדרותו מבית הספר, היעדר חברים והעובדה שהיה שקוע במצבו, בכך שחש נחות, כי אין לו "עתיד" ואף שאף להיות "עבריין". אך לדברי הנאשם, מאז מעצרו ובמיוחד מאז מעברו אל פנימיית 'נירים', הוא רואה את חייו באופן שונה ומבין כי חרף נסיבות חייו הקשות, הוא יוכל להגיע למקומות טובים שאליהם הוא שואף.

התרשמות שירות המבחן הייתה, כי הנאשם מכיר באחריותו לעבירה, אך דרושה עבודה טיפולית נוספת לשם עיבוד העבירה ודפוסי התנהלותו שהובילו למעשה.

בעניין העבירה בהליך הנוסף נאמר בתסקיר, כי הנאשם הודה בעבירה. לדבריו, הוא וחבריו נהגו להיכנס אל המטבח של בית הכנסת, שהיה פתוח וזמין לכולם. ביום האירוע, המטבח היה נעול ולכן פרץ את הסורגים כדי שיוכלו להיכנס לשתות. היום הוא מביע עמדה שלילית כלפי התנהגות מסוג זה, הכוללת כניסה ללא רשות אל המקום, תוך גרימת נזק.

19. סמוך לאחר הגשת כתב האישום שוחרר הנאשם למעצר בית בבית סבו וסבתו, שם שהה כשלושה חודשים, עד מעברו בחודש יוני 2019 לפנימיית 'נירים'. לדברי הנאשם, מעצר הבית לא היה פשוט עבורו, אך הוא הביע הערכה רבה על סיועם של סבו וסבתו ועל כל מה שעשו עבורו.

20. בעניין מעברו של הנאשם אל פנימיית 'נירים' נאמר בתסקיר, מאז קליטתו במקום בחודש יוני 2019, הוא גילה מוטיבציה גבוהה להצליח, לצד משברים שהיו במהלך התקופה וקשיים בקבלת ביקורת, אשר התבטאו בתגובות לא פשוטות מצדו. במהלך חודש פברואר 2020 התקיימו בעניינו ועדות הערכה, שבמהלכן התנצל על התנהגותו אך התקשה לשנותה. בשל כך הושעה שלוש פעמים מהפנימייה ולאחר מכן הועבר אל 'חוות נירים' למשך שלושה חודשים, לשם קבלת הזדמנות להשתפר, ללמוד ולעמוד בדרישות הפנימיה ולייצב את התנהגותו. הוא חזר אל השכבה שלו בפנימייה בחודש אוגוסט 2020. על-פי הדיווח שהתקבל לקראת מתן התסקיר הנדון (מחודש ספטמבר 2020), השתלבותו הייתה חיובית. ממפגשיו השבועיים עם העובדת הסוציאלית אף עלה כי שיתף פעולה, וכן דווח על שיפור בפיתוח אמפתיה כלפי האחר וביצירת קשרים עם בני קבוצתו. נושאים אלו וכן העבירה שעבר, אף עובדו בפגישות עם קצינת המבחן, שעל-פי התרשמותה, מדובר בנער בעל כוחות, נעים הליכות, וורבלי, בוגר, מרשים ובעל שאיפות לעתיד, אשר הגיע לתובנות בדבר השינויים שהוא מבקש לעשות בחייו.

21. בסיכום התסקיר צוין כי גורמי הסיכון להישנות עבירות מצד הנאשם, הם העובדה שבמשך תקופה ממושכת הכחיש את העבירה תוך אימוץ דפוסי התנהגות עבריינים, שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים בעבר, קשיים משפחתיים וכלכליים, היעדר דמות אב וחוויית נטישה שחווה, מצב נפשי המעיד על בדידות וריקנות והעובדה שהשתלבותו בפנימיית 'נירים' לוותה בעליות ומורדות. מנגד, צוין כי גורמי הסיכוי לשיקומו הם מוטיבציה גבוהה לתהליך טיפולי, שיפור בתפקודו בפנימייה, יכולת לגבש תכניות ושאיפות נורמטיביות לעתיד וכן העובדה שיש לו משפחה תומכת.

קציני המבחן ציינו בתסקיר כי על-פי התרשמותם, הנאשם נתון בתהליך טיפולי חיובי, אך דרושים המשך טיפול ומעקב אחר תפקודו והמשך עיבוד העבירה. לפיכך הומלץ לדחות את הדיון בעניין עונשו, תוך הקלה בתנאים המגבילים שנקבעו בעניין התנהלותו בחופשותיו מפנימיית 'נירים'. בהתאם להמלצה האחרונה, נקבע בהחלטה מיום 21.9.2020, כי במהלך חופשותיו, יהיה הנאשם במעצר בית לילי בלבד וכי יורשה לצאת מביתו ללא ליווי.

<u>תסקיר שירות המבחן מיום 20.1.2021</u>

22. בתסקיר מיום 20.1.2021 (שאף אותו ערכו קציני המבחן לנוער מר אשר למאן והגב' שיראל בן חמו), הובא עדכון מפנימיית 'נירים' במספר תחומים, כלהלן: <u>בתחום הלימודים</u> – דווח כי מאז תחילת שנת הלימודים, לאחר חזרת הנאשם מ'חוות נירים', הוא גילה מוטיבציה גבוהה להצליח בלימודים, וכי הוא מתנהל באחריות ובבגרות. נבנתה עבורו תכנית לימודים שכללה שיעורים פרטניים, אך לנוכח פערים לימודיים, הובע ספק אם יצליח להשלים בגרות מלאה עד תום שנת הלימודים; <u>במישור החברתי</u> – נאמר כי צוות הפנימייה התרשם משינוי משמעותי בהתנהלותו של הנאשם בתחום זה, לאחר שפעל לשינוי דפוסים של וכחנות, כוחנות וקשיים ביצירת קשרים חברתיים. תואר שכיום הוא אהוב בקרב חבריו ואנשי הצוות, מעורב חברתית ואף יצר קשרים חברתיים משמעותיים. הוא משתתף בחוג XXXXX ומשחק בנבחרת בXXXXX בקיבוץ בXXXXX. הוא מביא את עצמו לידי ביטוי בפעילויות שטח, אוהב את העשייה, עומד באתגרים שעמם הוא מתמודד היטב ואף משוחח עם חבריו לקבוצה. הוא אף מעיד על עצמו כי עבר שינוי; <u>המישור ההתנהגותי</u> – בהקשר זה נאמר כי הנאשם עומד בכללי המסגרת, מתפקד בסדר היום, מקבל סמכות ומדבר בצורה מכבדת. בתחילה התקשה ביצירת קשרים עם הצוות אך כיום יצר קשרים משמעותיים, תוך שיתוף רגשי ובקשת עזרה בעת הצורך. עם זאת, במסגרת הטיפולים הפרטניים עדיין מטופלים נושא הוויכוחים והמחלוקות התמוהים שאליהם נקלע לעתים ונושא קשייו בהצבת גבולות; <u>המישור המשפחתי</u> – לנאשם קשר קרוב עם אמו ואחותו. בחופשותיו הוא מרבה לבלות בבית והוא אף הביע רצון לחזק את קשריו עם אחיו ועם סבו וסבתו. אמו מתארת שינוי לטובה וגאווה בשינוי שעשה. אף דווח כי החופשות בבית מטיבות עמו; <u>המישור הטיפולי</u> – הנאשם ממשיך בטיפול פרטני באמצעות עובדת סוציאלית, אשר דיווחה כי האמון בה התחזק והוא מצליח לשתף פעולה, כמפורט בתסקיר.

23. במסגרת דיוני ועדת הערכה שהתקיימה בחודש ינואר 2021, עמד צוות הפנימיה על התהליך המרשים שעבר הנאשם, לצד הנושאים שבהם הוא נדרש להוסיף ולטפל. שירות המבחן התרשם כי צוות הפנימייה אוהב את הנאשם ומעריך אותו. התרשמות שירות המבחן היא כי מאז השתלבותו בפנימייה, חל שינוי ניכר בחייו וכי הנאשם נרתם לטפל בקשיים שעלו בהתנהלותו, כמפורט בתסקיר.

כן דווח על התקדמות ממשית בנושא עיבוד העבירות. בכלל זה העובדה שהנאשם מתקשה להתעמת עם רגשות החרטה והבושה ממעשיו, הוא מפנים את חומרתם ועסוק בהלקאה עצמית. הוא מביע רצון לתקן את נזקיו, למרות הבנתו כי לא ניתן להשיב את הגלגל לאחור. עוד פורט בהרחבה כי לאחר תקופה ממושכת של הסתרה והכחשה, חל שינוי ניכר בהכרתו באחריותו למעשיי העבירות, כי הוא הוא זנח את האדישות שהפגין בתחילה וכי הוא מגלה אמפתיה כלפי נפגע העבירה. הנאשם אף הביע נכונות למפגש עם נפגע העבירה, שבמהלכו יוכל להתנצל ולהביע חרטה כנה בפניו. עם זאת צוין, כי מאחר שהוגשו נגדו שני כתבי אישום, לא ניתן לקיים תהליך הנ"ף (היוועדות נפגע-פוגע). התרשמות שירות המבחן היא אפוא, כי חל שינוי משמעותי ביחסו של הנאשם לעבירה ולנפגע, כי הוא מביע חרטה כנה ומכיר באחריותו, בעודו פועל באופן אינטנסיבי להיטיב את דרכיו. הוא אף שואף להשתלב בשנת שירות במסגרת 'חוות השומר' ולאחר מכן להתגייס לצבא ליחידה מובחרת.

24. במסגרת המלצת שירות המבחן הובעה התלבטות בסוגיית ההרשעה. כאמור שם, מדובר בעבירה חמורה, בפגיעה קשה בעינו של הנפגע וכן נשקלה העובדה שבמשך תקופה ממושכת הנאשם התקשה להכיר באחריותו למעשה. מנגד, הוא התגייס לתהליך טיפולי שבמהלכו חל שינוי ניכר ומשמעותי בתפקודו בכל המישורים, כיום הוא מכיר באחריותו למעשיו. למרות התלבטות זו ולנוכח התהליך המשמעותי שעבר הנאשם ב'נירים', הומלץ על סיום ההליך המשפטי, תוך הימנעות מהרשעה. לצד זה הומלץ על העמדת הנאשם בצו פיקוח של שירות המבחן בפנימיית 'נירים' עד סוף שנת הלימודים ולאחר מכן בפיקוח שירות המבחן שלא בתנאי מגורים, כדי לאפשר מעקב אחר השתלבותו בשנת שירות ב'חוות השומר'. כן הומלץ להשית עליו שירות לתועלת הציבור.

<u>הדיון מיום 25.1.2021 ודברי העובדת הסוציאלית מפנימיית 'נירים'</u>

25. בדיון בבית המשפט מיום 25.1.2021 נכחה גם הגב' ענבר רץ, העובדת הסוציאלית מפנימיית 'נירים'. בדבריה בדיון סיפרה על מפגשיה השבועיים עם הנאשם, על קשיי הסתגלותו לתהליך ועל מעברו אל 'חוות נירים' ברמת הגולן, שבה עסק בעבודה חקלאית לצד עבודה טיפולית. בחווה הוא עבר שינוי משמעותי מבחינה חברתית, הוערך מאד ואף נהנה מהעבודה הפיזית. היא סיפרה כי היה שם חניך מוביל, התבלט ואף סמכו עליו. לאחר חזרתו אל הפנימייה בקיץ 2020, הוא השתלב בלימודים ובקבוצות טיפוליות, הוא אף חונך את הקבוצה הצעירה ולמרות הפערים הלימודיים שיש לו, הוא לומד לבחינות בגרות, משקיע בלימודים ולאחרונה אף נבחן בבחינת בגרות במתמטיקה. עוד הוסיפה, כי כיום הוא אינו מעורב עוד באירועים חריגים וכי תפקודו מצוין. הוא מגלה רצון רב לעבודה ולבחינת מעשיו. בהתאם לתכנית עבורו, הוא יצא לשנת שירות ולאחר מכן להתגייס לשירות צבאי משמעותי.

בעניין העבירה הוסיפה, כי הנאשם הביע בפניה חרטה, הבנה רבה להשלכות של מעשיו והוא אף מגלה אמפתיה רבה כלפי הנפגע. כל אלו אף ניכרים בהתנהלותו בקבוצות עם נערים חלשים ופגיעים.

26. בדיון זה נקבע כי הטיעונים לעונש יידחו לחודש יוני 2021, שירות המבחן התבקש להגיש תסקיר משלים וכן תסקיר משלים בעניין נפגע העבירה. כמו הן הוצע, כי תיבחן פעם נוספת האפשרות של הפגשת הנאשם עם הנפגע (למרות המגבלה בעניין הליך הנ"ף, כאמור לעיל). למרבה הצער, בתסקיר מיום 24.5.2021 הובהר כי הדבר אינו אפשרי.

<u>תסקיר שירות המבחן מיום 24.5.2021</u>

27. בתסקיר מיום 24.5.2021 (שאותו ערכה קצינת המבחן לנוער בXXXXX, הגב' שרון ויזנפלד), הובא עדכון בעניין התקדמות הנאשם בכל המישורים, כלהלן. <u>בתחום הלימודים</u> – דווח כי הוא בכתה י"ב, מגלה מוטיבציה רבה להצליח, הוא חרוץ, מתפקד מצוין, עומד בכל הדרישות, עושה מעבר לנדרש, מסייע לאחרים ומגלה כבוד לצוות ולאחרים. קצב התקדמותו מרשים מאד, למרות הפרעות קשב וריכוז מהם סובל וחרף פערים לימודיים רבים מאז בית הספר היסודי; <u>במישור ההתנהגותי והחברתי</u> – הוא עומד בכל כללי הפנימייה, מתפקד, מקבל סמכות ומדבר בצורה מכבדת. הוא אף יצר קשרים משמעותיים עם אנשי הצוות ועם בני הקבוצה שלו וכי כיום הוא אחד הנערים המובילים בקבוצה, מסייע לאחרים, משתתף בחוג XXXXX ומשחק בנבחרת XXXXX מקצועית בXXXXX, שזו פריווילגיה שניתנה לו לאחר שנמצא כי ניתן לסמוך עליו בעת יציאתו באופן עצמאי מהפנימייה; <u>המישור המשפחתי</u> – על-פי דברי אמו, חל שינוי משמעותי בהתנהלותו, והיא גאה מאד בתהליך שעשה; <u>המישור הטיפולי</u> – גם במישור זה דווח על שינויים חיוביים משמעותיים שחלו במסגרת הטיפול הפרטני השבועי, כמפורט בתסקיר. בכלל שינויים חיוביים בהבנת כללי התנהלות בחברה נורמטיבית והצורך בהתרחקות ממצבי סיכון.

28. בתסקיר זה גם פורט התהליך המשמעותי שעל-פי התרשמות שירות המבחן, עבר הנאשם בנושא עיבוד העבירות. בעניין העבירה בהליך העיקרי, התרשמות קצינת המבחן היא, כי הנאשם מבין את חומרת העבירה, את הכאב הפיזי והרגשי שהסב לנפגע ולמשפחתו, את השלכות הפגיעה על חייו של הנפגע, לנוכח הפגיעה בראייתו, וכן ביטא תחושות בושה ואשמה בשל הנזק שהסב לנפגע. במסגרת התהליך הטיפולי, הנאשם אף כתב מכתב אל הנפגע, שבו הביע צער והתנצלות כנים. מכתב זה הובהר, נכתב ככלי טיפולי, שאינו נמסר לנפגע. התרשמות שירות המבחן היא, כי הנאשם מביע חרטה כנה על מעשיו, מכיר באחריותו המלאה לכך ומביע אמפתיה כנה כלפי הנפגע. בעניין העבירה בהליך הנוסף נאמר, כי הנאשם מבין את חומרת המעשה הכרוך בחדירה למרחב אישי או ציבורי ללא רשות ואף שיתף בצער שהוא חש במעשיו, אשר נעשו ללא התחשבות באחר.

29. בחלק המסכם את התסקיר נאמר, כי אמנם בעבר הייתה התלבטות בשירות המבחן בסוגיית ההרשעה, אולם כיום עמדתם היא כי המעצר והתהליך המשפטי הממושך משמשים הצבת גבול ברור להתנהגות הנאשם בעתיד. ככל שחולף הזמן, הוא אף מבין את חומרת מעשיו וכי ההרתעה שהוא חש היא פנימית ולכן אינו זקוק עוד להצבת גבול חיצוני בדרך של הרשעה. לפיכך הומלץ להימנע מהרשעתו. כמו כן, כאמור בתסקיר הקודם, הומלץ להעמידו במבחן, לחייבו בעשיית שירות לתועלת הציבור, חתימה על התחייבות וכן לחייבו לפצות את הנפגע, אך תוך התחשבות במצבה הכלכלי הדחוק מאד של משפחתו.

תכנית השל"ץ הוגשה ביום 3.6.2021, תוך הסבר בעניין תכנית שנת השירות שבה ישולב הנאשם החל מיום 22.7.2021, במסגרת XXXXX, הכוללת עבודה חקלאית ולימודים. בשח התכנית העמוסה במסגרת זו, הוצע כי היקף השירות לתועלת הציבור יצומצם, כך שיסתיים קודם תחילת שנת השירות.

<u>מכתב מהצוות שליווה את הנאשם ב'נירים'</u>

30. במסגרת הראיות לעונש מטעם הנאשם, הוגש מכתב מיום 7.6.2021, המסכם את הערכותיהם של אנשי הצוות שליווה את הנאשם ב'נירים', בחתימתם של מר מיכה סימבליסטה, מנהל הכפר ושל העובדת הסוציאלית ענבר רץ **(נ/1)**. להלן נביא קטעים מתוכו ומקצת מהאמור בו.

בעניין לימודיו של הנאשם, הובאה הערכת המחנכת, כלהלן: "מאז שחזר מהחווה בתחילת יולי 2020, XXXXX פשוט מופלא. חרוץ, אחראי, מתפקד מצוין, מלא מוטיבציה ומשתף פעולה באופן מלא. נעים הליכות, מכבד, עומד בזמנים ובכל מה שנדרש ממנו. XXXXX מתייצב כל בוקר לשיעורים עם חיוך גדול וחדוות למידה. סקרן, שואל שאלות, רוצה להבין דברים לעומק, מביע דעה ולומד לקבל דעות שונות משלו. XXXXX לוקח על עצמו משימות של הגדלת ראש ועזרה לאחר, ומסייע באופן יוצא מן הכלל לנערים צעירים ממנו. XXXXX מביע הכרת תודה לסגל בית הספר על ההשקעה בו, זה ניכר בהתנהגותו ובמאור פניו כלפי המורים והמתנדבים. זאת תוך כדי התמודדות עם לקויות למידה, הפרעת קשב וריכוז ופערים לימודיים מאז בית הספר היסודי. יש לציין כי XXXXX החל בלמידה רציפה רק בשנת הלימודים הנוכחית, וקצב ההתקדמות שלו מרשים ולא מובן מאליו. הוא יצליח להשלים תעודת בגרות כמעט מלאה בזכות כוח רצון יוצא מן הכלל, השקעה וחריצות יוצאות דופן. בלימודיו ובהתנהגותו מכוון כמה שיותר גבוה. XXXXX לומד בצורה מצוינת ויעשה את רוב בחינות הבגרות". בהמשך מובא פירוט המקצועות שבהם כבר נבחן ואלו שאמור להיבחן עוד השנה (כפי שעוד יובא בהמשך הדברים, בסופו של דבר הנאשם ישלים את כל בחינות הבגרות).

בהערכתה של המדריכה, הובא תיאורו של הנאשם בעת הגעתו אל פנימיית 'נירים' ולאחר מכן הוסיפה, כי "היום XXXXX נער חרוץ ופעלתן, אחראי, מגדיל ראש ומבצע את משימותיו ברצינות ובאחריות.

מבחינה התנהגותית עומד בנורמות וחוקי הכפר... היה חונך מוערך של הקבוצה הצעירה וסייע לחניכים צעירים בהתמודדות עם משברים". עוד תוארו בין השאר, התהליך המשמעותי שעבר, הכרתו באחריותו למעשיו וכי כיום הוא "אחד הנערים המובילים בקבוצתו, וכאשר חניך אחר נמצא בקושי יודע לסייע לו".

בהערכתה של העובדת הסוציאלית תוארו שיתוף הפעולה של הנאשם עם הטיפול, התקדמותו וכן השינוי המשמעותי שחל בו לטובה. לבסוף נאמר, כי "ניכר כי XXXXX עבר תהליך משמעותי ביכולת שלו להבין את דרישות החברה ממנו, להבדיל בין נכון ולא נכון, טוב ורע... למד לתת אמון בעולם המבוגרים והיום פונה לעזרה כאשר נמצא בקושי".

המכתב סוכם בכך שמדובר ב"חניך בוגר, חכם, סקרן ויצירתי, אשר למד להיפתח, לתת אמון ולהתמסר לאחר תהליך אינטנסיבי, עבודה קשה והתמדה. מאז פברואר 2020 XXXXX מתפקד בצורה מצוינת, על אף קשיים, אתגרים ואי הסכמות, ממשיך בתפקוד זה הן בבית הספר והן בפנימייה, מבסס את קשריו הבין אישיים ומתקדם בצורה מרשימה".

<u>דבריו של ראש הצוות ב'נירים'</u>

31. לישיבת הטיעונים לעונש הגיע במיוחד מר נועם סופר, ראש הצוות של הנאשם ב'נירים', אשר סיפר עליו ועל התהליך שעבר. על עצמו סיפר, כי שירת בצבא ביחידה לוחמת כקצין, היום הוא סרן במילואים וזה שתיים-עשרה שנה שהוא עוסק בחינוך. את דבריו, כך הדגיש, הוא אומר בעיקר על יסוד ניסיונו.

32. מר סופר סיפר כי בעת הגעת הנאשם אל 'נירים' הוא היה מבולבל, "ממש ניכר שהוא לא על דרך הישר", עולמו הפנימי היה של שקרים וכיסויים והוא התקשה לקבל סמכות. כעבור מספר חודשים מורכבים, כפי שכבר הוזכר, הוא נשלח אל החווה של 'נירים', אשר לפי הסברו של מר סופר, זו "מסגרת קצה", הזדמנות אחרונה לעלות על דרך תקינה. שם גם החל השינוי המשמעותי אצל הנאשם. מתוך התהליך בחווה, הוא השכיל להכיר באחריותו למעשיו ולהודות בהם ואף הפך לאחד הבוגרים האיכותיים של הפנימיה, שניתן לסמוך עליו בעיניים עצומות, ש"מילה שלו זו מילה".

מר סופר הוסיף, כי רק בשנה האחרונה החל הנאשם ללמוד וכי הוא נער מחונן, שעומד לסיים בגרות מלאה, כמו כל בני המחזור שלו. לדבריו, הצלחה זו הפתיע מאד את הצוות, מאחר שזהו מצב חריג מאד. הוא אף הפך מחניך המרוכז בעצמו שאינו רואה את החבר שעומד לידו, לגורם משמעותי בקבוצה שלו, למי שרואה את סביבתו ולחניך העוזר לאחרים, מתנדב בחונכות ומשקיע לשם כך מזמנו. הדבר אף בא לידי ביטוי בבחירתו לצאת לשנת שירות בתנועת XXXXX, כהמשך לחוויה שחווה בכפר (בפנימייה) ובחווה ומתוך רצון לעבוד בעבודה חקלאית ולתרום למדינה ולאחרים.

מר סופר הוסיף והדגיש, כי הנאשם רואה את עתידו בחיים איכותיים ונורמטיביים. הוא רוצה להתגייס לשירות קרבי ולשרת כקצין. בהיותו קצין הוסיף מר סופר, כי הוא יכול לומר כי הנאשם בהחלט ראוי לכך ו"בטח ובטח לתפקידי לוחמה, פיקוד וקצונה". לדבריו, היה שמח לראות אחד כמהו תחת פיקודו, כקצין לצדו, כעובד שלו או כשכן. הוא עבר תהליך שבמהלכו הפך לבוגר ראוי, מהבוגרים שהכפר מתגאה בהם ועוד יבקש ממנו לחזור כדי לשוחח עם חניכים צעירים על הדרך והשינוי שעבר. מר סופר הוסיף, כי מדינת ישראל בחרה לאפשר אפיק טיפולי לבני נוער מסוגו של הנאשם ולתקצב זאת, כדי לאפשר לנערים אלו להשתנות באופן משמעותי. לכן ביקש כי בית המשפט יימנע מהרשעתו, כדי שיוכל לייצר לעצמו חיים נורמטיביים.

33. במענה לשאלות בית המשפט הוסיף, כי הנאשם ישלים את כל בחינות הבגרות עוד לפני טקס הסיום של 'נירים' (הקבוע ליום 22.7.2021). בעניין שאלת מוכנותו של הנאשם לשירות צבאי הוסיף, כי במסגרת 'נירים' הנערים מוכוונים לשירות משמעותי, במסגרת שירות צבאי או לאומי, ולכן נושא ההכנה לשירות מאד דומיננטי. הדבר נעשה במסעות, בשיחות ובמפגשים עם גורמים שונים. הכנה נוספת עתידה להיות גם בארגון 'השומר החדש' שבמסגרתו יעשה הנאשם שנת שירות. לבקשת הנאשם, מתוכנן לשבץ אותו בצפון, אך טרם נעשה שיבוץ. במהלך שנת השירות הוא יהיה באחריות "קומונה" ואחראי הקומונה, שתפקידו לדאוג לרווחת הפרט ולמשימות החניכים. הוא גם ילווה באמצעות מדור בוגרים של 'נירים', הממשיך בליווי הבוגרים גם בהמשך חייהם, לרבות במהלך השירות הצבאי, בלימודים גבוהים, בנישואים וכדומה. אם יבחר הנאשם יבחר בלימודים גבוהים, אף ישנה אפשרות לקבלת סיוע במלגת לימודים.

<u>דברי אמו של הנאשם בבית המשפט</u>

34. אמו של הנאשם סיפרה על השינוי המשמעותי שהוא עבר מאז קליטתו ב'נירים' ובמיוחד לאחר שהיה בחווה. לדבריה, השינוי הוא באמונה שלו בעצמו ובחיבור שלו לאנשים. קודם לכן, בשל חוסר האמון שלו באנשים, היה קושי לתקשר אתו והוא אף הרבה להיעלם לעתים קרובות. עכשיו הקשר אתו טוב, הוא משתף, חווה הרבה הצלחות מבחינה חברתית ולימודית, הוא חם ומסור למשפחה ומתעניין בבני המשפחה הגרעינית והמורחבת. אפשר לסמוך על מה שהוא אומר. הוא הפך לאיש בוגר ואחראי.

<u>דברי הנאשם בבית המשפט</u>

35. כפי שכבר הוזכר, במסגרת התהליך הטיפולי, כתב הנאשם מכתב המופנה אל הנפגע, אשר לא נשלח אליו **(נ/2)**. בישיבת הטיעונים לעונש, קרא הנאשם את המכתב והוסיף דברים משלו. מפאת חשיבות הדברים (גם לנוכח ההסכמה כי גזר הדין ותוכן המכתב יועברו אל הנפגע, כפי שעוד יובא בהמשך), להלן נביא את תוכנו במלואו:

"אני XXXXX ולפני כשנתיים עשיתי מעשה אלים ומסכן חיים כלפיך. תקפתי אותך וכשאתה ניסית להתגונן, חבטתי ופצעתי אותך בדך הכי אכזרית וכואבת שאני רק יכול לדמיין. הרסתי את חייך על לא עוול בכפך.

לא היכרנו ולא עשית לי שום דבר רע. להפך. הרחת ממני אלכוהול ולמרות שנצמדתי ואיימתי עליך ועל בן דודך, אתה ביקשת שאלך ושאעזוב אתכם, ובתגובה אני בכמה דקות של איבוד שליטה ואי שפיות, תקפתי, פצעתי וצלקתי לא רק את הגוף גם את הנפש שלך ויכול להיות שגרמתי לטראומה חמורה ולפגיעה אנושה ביכולת שלך להתהלך שוב ברחוב ולהרגיש בטוח, שאף נער שיכור לא יתקוף אותך באלימות כי אין לך פשוט סיגריה לתת לו. ואולי פגעתי בך מאוד חברתית כי הצלקת מרתיעה ומרחיקה אנשים בסביבתך ואני מקווה ומחכה לשמוע שלא גרמתי לך לסבל פיזי ממושך ושאין מגבלות או נכות בגופך היום כתוצאה ממעשיי השפלים והראויים לשמצה.

אני באמת מבקש שתוכל להאמין לי על שאני מתחרט בכל ליבי ומתנצל בכל מאודי על מה שעוללתי לך ותאמין לי שאני חי עם המעשים האלה עד סוף ימי. אין מילים לתאר את הבושה שאני חש כל פעם שאני נזכר באירוע וחושב על הפגיעה שנפגעת ממני וזה קורה הרבה.

אני מאד מקווה שאיכשהו תמצא נחמה בידיעה כי איני היום אותו י'. לאחר תקופה של מעצר שינית את מסלול וסיפור חיי. אני אדם טוב ואוהב לכולם היום ולעולם לא אחזור על משהו שעשיתי באותו לילה. למדתי איך לשלוט בעצמי. אני שנה וחצי נקי מאלכוהול וסמים ואין דבר שאני מקפיד עליו יותר מדרך ארץ".

36. הנאשם הוסיף ואמר כי הוא שואף לשרת את המדינה, לעשות שנת שירות משמעותית ולהתגייס לצבא. הוא הוסיף, כי הוא מבקש "באמת לתרום מההבנה של ההשלכות של המעשים שעשיתי ומהרצון לכפר ולתקן ומתוך החלטה מוסרית וערכית".

לבסוף אמר: "אני אבין כל החלטה, וקטונתי מלהבין את השיקולים של בית המשפט, אבל אני מבקש שבית המשפט יתחשב בכוונות שלי, בשינוי שאני עושה וייתן לי סיבה להמשיך עם הדרך שאני עושה ויאפשר לי להגיע לצה"ל עם פרופיל של לוחם, כמו שאני חולם על זה, וכדי שזה לא ימנע ממני לעשות את התיקון שאני רוצה לעשות".

<u>טענות הצדדים בעניין שאלת ההרשעה</u>

<u>טענות המאשימה</u>

37. באת-כוח המאשימה עמדה אף היא על התהליך החיובי והמרשים שעבר הנאשם והטעימה כי תהליך השיקום המשמעותי חשוב להליך הפלילי, להמשך חייו ולכלל הציבור. אף ניכר כי הנאשם מכיר באחריותו ומביע חרטה כנה על מעשיו. כל אלו נזקפים לזכותו ומטעם זה הסכימה המאשימה לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניין העונש שיושת עליו. עם זאת, המאשימה אינה מסכימה להמלצה של שירות המבחן להימנע מהרשעה. המלצה אשר לטענתה, אף הייתה התלבטות לגביה גם בקרב קציני המבחן.

38. בטענותיה עמדה באת-כוח המאשימה על כך שעל-פי הפסיקה, תהליך השיקום הוא אמנם שיקול כבד משקל בעת בחינת שאלת הרשעתו של קטין, אולם זהו רק שיקול אחד מתוך שיקולים רבים, שעמם נשקלים גם עניינם של הנפגע ושל כלל הציבור, כפי שנאמר לעניין זה בע"פ 1463/09 <u>מדינת ישראל נ' פלוני</u> (15.6.2009) (כבוד השופט א' א' לוי, פסקה 3 (להלן – **ע"פ 1463/09**). איזון כלל השיקולים אמנם מצדיק לטענת המאשימה, כי יינתן משקל רב לתהליך השיקום, שעליו יש לברך, אך מנגד טענה, כי יש לתת משקל גם למעשיו החמורים של הנאשם ולפגיעה הקשה והחמורה בנפגע, כמתואר בתסקיר נפגע העבירה, אשר הייתה ללא כל היכרות קודמת ביניהם ועל לא כלום. זאת בעוד שלכך מצטרף גם ההליך הנוסף שצורף. לכן הדגישה, כי המאשימה מתנגדת להימנעות מהרשעה.

באת-כוח המאשימה הוסיפה והפנתה אל אמירותיו הברורות של בית המשפט העליון בדבר הצורך להילחם בתופעת עבירות האלימות, אפילו עובריהן הם קטינים. התופעה של קטינים השולפים חפצים חדים ודוקרים, היא קשה ולכן הוסיפה, כי נקבע פעמים רבות הצורך בהחמרת הענישה. בעניינו של הנאשם אמנם נשקל תהליך השיקום המשמעותי שעשה ולכן טענה, כי ניתן להסתפק בשל"צ, בצו מבחן ובפיצוי לנפגע.

בעניין הפיצוי הוסיפה באת-כוח המאשימה, כי אמנם הנאשם קטין, אולם הוא יתבגר, יוכל לעבוד, לחסוך ולכסות את סכום הפיצוי שייפסק. כאמור בתסקירים בעניין הנפגע, חשיבות פסיקת פיצוי היא גם לנפגע ולגם לנאשם.

39. בעניין ההיבט הערכי של הצורך בהרשעה ובעניין המדיניות בעניין זה, אך לא בהכרח בעניין רמת הענישה שנקבעה, הפנתה באת-כוח המאשימה אל פסקי הדין הבאים: ע"פ 1463/09 שכבר הוזכר; ע"פ 4070/10 <u>פלונית נ' מדינת ישראל</u> (18.10.2010); ע"פ 240/16 <u>מדינת ישראל נ' פלוני</u> (11.1.2017) (להלן – **ע"פ 240/16**).

בעניין הטענה כי הרשעה עשויה להקשות על גיוסו של הנאשם לצבא, הפנתה באת-כוח המאשימה אל דברי בית המשפט בע"פ 1233/20 <u>פלוני נ' מדינת ישראל</u> (12.8.2020) (כבוד השופט נ' סולברג, פסקה

19 (להלן – **ע"פ 1233/20**), שלפיהם הצבא בודק את כלל הנסיבות, בוחן כל מקרה לגופו, שוקל שיקולים רבים וכי "ההרשעה, כשלעצמה, אינה סותמת את הגולל" על אפשרות הגיוס לצבא.

<u>טענות ההגנה</u>

40. באות-כוח הנאשם ביקשו לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה, תוך הימנעות מהרשעת הנאשם. בטענותיהן עמדו על תכליתו של חוק הנוער ועל כך שבענישת נוער יש לשקול את העובדה ששינוי שעושה קטין בשנה אינה דומה לשינוי של בגיר בתקופה זו. כך גם אינו דומה שיקומו של קטין לתהליך שיקום של בגיר ולכן לטענתן, יש לתת לתהליך השיקום של הנאשם משקל רב.

באות כוח הנאשם עמדו על השינוי המשמעותי שחל בנאשם, אשר גדל בתנאים קשים, ללא דמות אב וכי למרות מסירותה של אמו האוהבת שדאגה לכל מחסורו, החסר בדמות האב השליך על חייו. הן הוסיפו כי בעת שפגשו את הנאשם לראשונה, הוא היה ילד שאפילו לא הבין את המעשה החמור שעשה, את הנזק החמור שגרם ואת השלכות מעשיו וכי רק ניסה להסתתר. לימים, הוסיפו, במהלך השיקום, הוא הפך לגבר שיש להתגאות בו ואשר מגיעה לו הזדמנות להתחיל חיים חדשים.

41. בעניין האירוע נושא האישום העיקרי, טענה ההגנה, כי היו מעורבים נוספים אשר נגדם לא הוגש כתב אישום. לטענתה, הגשת כתב אישום רק נגד הנאשם היא בגדר אכיפה בררנית וכי טענה זו אמנם התקבלה בשלב הליך המעצר. העובדה שחבריו של הנאשם לא הועמדו לדין אף הייתה, לטענת ההגנה, אחד הנימוקים לכך שהנאשם התקשה להודות ולהכיר באחריותו. תחושתו הייתה, כי כל האירוע "הופל" רק על כתפיו ומטעם זה אף בחר לשתוק בחקירה ובעימותים שנערכו במהלכה. התהליך אשר בסופו הנאשם הודה והכיר באחריותו למעשיו היה אמנם אטי, אך בסופו של דבר, הנאשם הופנה אל 'נירים', שהייתה "המתנה" הגדולה שניתנה לו אי פעם, ולאחר תהליך ממושך, חל שינוי משמעותי בחייו, לרבות ביכולתו להכיר באחריותו לאירוע ולפגיעה בנפגע.

באת-כוח הנאשם סיפרה, כי מלכתחילה הייתה מחשבה כי יישמעו הוכחות בהליך זה, אך יום אחד הנאשם התקשר אליה, הגיע אל משרדה לבקשתו ומיוזמתו, מבלי שבאות כוחו העלו בדעתן אפשרות כזו, והוא פתח את ליבו. בעקבות זאת חודשו המגעים עם הפרקליטות וכך הושג ההסדר שבמסגרתו הודה הנאשם. מדובר בשינוי קיצוני בין "הילד" שהיה בתחילת ההליך לבין האדם הבוגר בסופו.

אכן, הוסיפו באות-כוח הנאשם, פגיעה חמורה באדם אחר היא שיקול משמעותי בענישה. גם האינטרס הציבורי מחייב זאת, בעוד ששיקוליו של הקטין-הנאשם הם רק שיקול אחד מתוך כלל השיקולים. אולם לטענתן, האינטרס הציבורי הוא גם עידוד נאשמים להכיר באחריות למעשיהם. כדי לעודד זאת, אף יש לאפשר הימנעות מהרשעתם או השתת עונשים שיאפשרו בניית חיים. כך גם טענו, כי האינטרס הציבורי הוא לאפשר לנאשמים להשתקם, להכיר באחריות למעשיהם, להביע חרטה, להתגייס ובכך לתרום למדינה.

42. בתגובה לדברי באת-כוח המאשימה אשר הביא מדברי בית המשפט בעניין ע"פ 1233/20 בכל הנוגע לסוגיית גיוסם לצבא של נאשמים קטינים שהורשעו, הוסיפו באות-כוח הנאשם, כי בית המשפט באותו עניין רק הביע תקווה כי ההרשעה לא תפגע באפשרות הגיוס. עוד הוסיפה, כי זה שנים שהיא ייצגה קטינים רבים, וכי למרבה הצער, הדברים אינם עומדים במבחן המציאות. שכן בפועל, הרשעה פוגעת באפשרות הגיוס. לטענתה, ניתן להפנות אל עשרות מקרים של קטינים שעברו עבירות פחות חמורות, שעברו תהליכי שיקום מרשימים מאד, אך רק בשל הרשעתם הם לא גויסו לצבא. לעומת זאת, אלו שלא הורשעו, גויסו ואף הפכו לצנחנים.

עוד הוסיפה ההגנה בהקשר זה, כי כפי שפורט בתסקירים, הנאשם הוא נער מחונן עם יכולות גבוהות. הרשעתו לא רק תמנע את גיוסו לצבא, אלא ישנם מקצועות רבים שבהם לא יוכל לעסוק אם יורשע בעבירה כה חמורה. לא רק שהדבר יכשיל את שיקומו האמתי, אלא אף החברה תפסיד אדם מדהים שהראה יכולות לימודיות, אישיות וחברתיות גבוהות מאד. ההגנה עמדה על התהליך שעבר, כפי שפורט לעיל והוסיפה, כי מדובר בתהליך אמיתי וכי אף מדובר במי שבעתיד יועיל לציבור ולבטח לא ישוב לעבור עבירות. לכן ביקשה, כי תינתן לנאשם הזדמנות להוכיח זאת.

43. ההגנה אף ביקשה לאבחן את פסק הדין בעניין ע"פ 1233/20, השונה בסוג העבירות שעבר הנאשם באותו עניין ואף שונה בשל ריבוי העבירות שעבר. עוד הפנתה אל ע"פ 9813/16 פלוני נ' מדינת ישראל (15.6.2017) (להלן – **ע"פ 9813/16**), שבו דעת הרוב ביטלה את הרשעת הנאשם. כן הפנתה אל פסק דין שנתתי בנסיבות דומות, אשר במסגרתו הנאשם לא הורשע (בפרוטוקול נכתב מספר הליך שגוי. הכוונה היא אל ת"פ (מחוזי ירושלים) 47734-06-18 מדינת ישראל נ' נ' (14.1.2021)).

בעניין ההתלבטות של שירות המבחן בסוגית ההרשעה, הוסיפה ההגנה, כי כפי שהובהר בפתח הדיון, קצינת המבחן אמורה הייתה להגיע לדיון ולהסביר את הדברים, אך אירועי אותם ימים, היא לא הורשתה להתייצב לדיון (הכוונה לתקריות אלימות באזור בניין בית המשפט סמוך למועד הדיון). בשיחה שנערכה עמה, היא הבהירה כי סיבת ההתלבטות הייתה רק חומרת העבירה, אך לא סיבות הקשורות בנאשם, שעבר תהליך שיקום מרשים. אולם מעבר לכך, ברור כי המלצת שירות המבחן היא להימנע מהרשעה, כך שהתנגדות המאשימה לכך אינה עולה בקנה אחד עם המלצת שירות המבחן.

44. לנוכח האמור עתרה ההגנה להימנע מהרשעת הנאשם בעבירה חמורה, אשר עשויה להסב לו נזק, למרות תהליך השיקום המשמעותי ועל-אף השינוי המשמעותי שעבר. מעבר לכך, ההגנה מסכימה לשאר ההמלצות של שירות המבחן, לרבות השתת של"צ, מתן צו מבחן וחיוב בתשלום פיצוי.

דיון והכרעה

ההרשעה או הימנעות מהרשעה

45. הנאשם יליד XX.X.2003. העבירה שעניינה ההליך העיקרי נעברה ביום XX.X.2019, עת הנאשם היה בן 16 וכתב האישום הוגש כעבור כחודש וחצי, ביום XX.X.2019. העבירה שעניינה ההליך הנוסף נעברה עוד קודם לכן, סמוך לחודש יוני 2018, עת היה מעט מעל גיל 15 וכתב האישום הוגש ביום XX.X.2018. הודאת הנאשם והקביעה כי עבר את העבירות הייתה לפני כשנה, ביום 18.6.2020. היום הנאשם בן 18 ו-X חודשים, כך שרק לאחרונה הפך לבגיר.

אם הארכנו בתיאור התהליך שעבר הנאשם בפנימיית 'נירים', לא היה זה אלא כדי להראות שהנאשם במו ידיו ובתהליך השיקום המרשים שעבר, כתב את פסק דינו.

46. כידוע, אם הנאשם הוא בגיר, כי אז יחול הכלל שלפיו אם נמצא כי עבר עבירה, הוא יורשע ודינו ייגזר, אלא אם כן מתקיימות נסיבות חריגות ונדירות אשר לפיהן "...אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה..." (ר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל (21.8.1985), כבוד הנשיא מ' שמגר). אך זאת רק אם נמצא כי הרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ובלבד שבנסיבות המקרה המיוחדות, העבירה מאפשרת ויתור על הרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, נב(3) 337 (1997), כבוד השופטת ד' דורנר, פסקה 7).

47. לעומת זאת, אם הנאשם הוא קטין שלגביו נקבע כי עבר עבירה, השיקולים שונים מאלו הנבחנים לגבי בגיר. ההלכה לגבי קטין היא, כי בחינת שאלת הרשעתו נעשית לנוכח נסיבותיו האישיות, גילו, הנזק הצפוי לו מהרשעתו, אפשרויות הטיפול בו וסיכויי שיקומו (ע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, נח(4) 869 (2004), כבוד השופטת (כתוארה אז) ד' בינייש, פסקה 4 (להלן – **ע"פ 9262/03**). לעניין זה נקבע, כי "נסיבותיו האינדיווידואליות של הקטין יקבלו משנה תוקף במסגרת הפעלת שיקול-הדעת בשאלת הרשעתו נוכח האינטרס של הפרט, שהוא גם האינטרס של הכלל, לסייע לקטין לחזור לתפקוד נורמטיבי בחברה בעודו בתחילת דרכו בחיים" (שם). אמנם נכון, אף נקבע שם כי נסיבותיו האישיות של הקטין וסיכויי שיקומו אינם שיקול בלעדי או מכריע, אלא יש לשקול את מכלול השיקולים, לרבות את העבירה שעבר, חומרתה, הנסיבות שבהן נעברה, צרכי ההרתעה, המניעה, הגמול וההגנה על הציבור ולאזן בין כל השיקולים.

אולם חרף המשקל הנכבד שיש לתת לשיקולים הנוגעים לטיב העבירה ולחומרתה, נקבע לא אחת כי בדרך כלל תהיה נכונות רבה יותר להימנע מהרשעת קטינים, אם נמצא כי סיכויי שיקומם רב וכי מכלול הנסיבות, לרבות היעדר הרשעות קודמות, סוג העבירה שעברו ונסיבותיה, יצדיקו זאת. עוד נקבע לא אחת לגבי קטינים, כי יש לתת משקל רב להמלצות שירות המבחן בעניינם וכי בהיעדר טעמים כבדי משקל, לא יסטה בית המשפט מהמלצותיו. כך למשל, נקבע לעניין זה בעניין ע"פ 9813/16 בעניין קטין שנקבע כי עבר עבירת שוד וקשירת קשר לפשע (כבוד השופטת (כתוארה אז) א' חיות, פסקה 5):

"בשונה מבגירים, אשר לגביהם רק 'נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העבריין', בכל הנוגע לקטינים שכל חייהם לפניהם, הנכונות להימנע מהרשעה רבה יותר והכל בשים לב לנסיבות האישיות הרלוונטיות ובהן: גילו של הקטין-הנאשם, סיכויי שיקומו ועברו הפלילי, וכן בשים לב למהות העבירה ולנסיבות ביצועה (ע"פ 2669/00 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 685, 690-691 (2000); ע"פ 3596/11 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (26.12.2011); ע"פ 7993/10 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (22.07.2013)). עוד נפסק כי לנוכח החשיבות המוגברת שיש לייחס לאלמנט השיקום בכל הנוגע לנאשמים קטינים, יש ליתן בעניינם 'משנה תוקף להמלצת שירות המבחן' וכי 'אל לו לבית המשפט לסטות מהמלצת שירות המבחן כאשר יש בנמצא אופק שיקומי, אלא מטעמים כבדי משקל' (ע"פ 49/09 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד סג(1) 752, 767-768 (2009); ע"פ 7113/08 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (15.12.2008))."

באותו עניין קבע בית המשפט, כי חרף חומרת העבירות שעבר אותו קטין ולמרות חומרת הנסיבות שבהן נעברו, יש להימנע מהרשעתו. זאת בין השאר, גם לנוכח החשש כי הרשעתו תעמיד בסימן שאלה ממשי את אפשרות גיוסו לצה"ל, אשר אף בית המשפט ראה בו "שלב חשוב ומהותי בהליכי השיקום". כאמור שם (בפסקה 6):

"בהינתן הפוטנציאל השיקומי המשמעותי של המערער והמסלול המרשים שעבר עד עתה, כעולה מתסקירי שירות המבחן לנוער שהוגשו בעניינו, החרטה הכנה שהביע על מעשיו, והפנמת הפסול שבהתנהגותו, מצטיירת תמונה של בחור צעיר שחזר לדרך הישר לאחר שסטה ממנה באופן חד פעמי. אכן, אין ספק כי המערער פעל בהצלחה בשנתיים שחלפו מאז האירוע להשיב את חייו למסלול הנורמטיבי ועתה מתברר כי הותרת ההרשעה על כנה תעמיד בסימן שאלה ממשי את גיוסו של המערער לצה"ל, שהינו שלב חשוב ומהותי בהליכי השיקום שלו" (שם פסקה 6).

לפיכך נקבע באותו עניין, כי בנסיבות אלו לא נמצאו "'טעמים כבדי משקל' המצדיקים סטייה מהמלצת שירות המבחן, אשר סבר כי קיים אופק שיקומי בעניינו של המערער וכי יש על כן להורות על דרכי טיפול חלופיות ולהימנע מהרשעה" (שם).

דברי בית המשפט העליון בעניין ע"פ 9813/16 כאילו נכתבו לענייננו.

48. לא ניתן לחלוק על הפוטנציאל השיקומי המשמעותי של הנאשם, ואף לא ניתן לחלוק על מסלול השיקום המרשים עד כדי השתאות, שעשה עד כה.

לצד זה, אכן, לא ניתן להקל ראש בעניין חומרת העבירה שעבר, שעניינה ההליך העיקרי, בתוצאותיה ובהשלכותיה על הנפגע, כפי שפורט לעיל. בשל כך נראה כי יהיה זה נכון לבחון ולשקול באופן מיוחד את ההשלכות העשויות להיות להיעדר הרשעה על שלושת הגורמים אשר יושפעו מכך במישרין או בעקיפין: הנפגע, הציבור והנאשם (השוו: ע"פ 1463/09, שאליו הפנתה המאשימה בטענותיה).

49. **<u>נפגע העבירה</u>** – כאמור בתסקיר נפגע העבירה וכפי שעולה מהאמור בו, הנפגע הוא בחור ערכי, מוסרי, טוב לב ומטיב לסביבתו ובעל יכולות מרשימות. מדובר בצעיר יליד XXXXX, אשר בתום לימודי התיכון עלה בגפו לישראל, השתלב בגרעין 'צברי', התנדב בקיבוץ ולאחר מכן התגייס כחייל בודד לשירות צבאי משמעותי בחטיבת הצנחנים. ספורטאי, שכיום הוא לקראת סוף לימודי XXXXX.

במסגרת שיחתו עם המפקחת על נפגעי העבירה עמד על כך שהוא ראה חשיבות רבה בתפיסת הנאשם ובכך שיועמד לדין. עם זאת, כדברי המפקחת בסוף התסקיר הראשון (מיום 30.8.2020), "אחד הביטויים... של האיכויות האישיותיים של י' [הנפגע] הוא המסוגלות שלו, על אף חומרת הפגיעה של הנאשם בו, כן לבטא חמלה כלפי הנאשם, במובן של הבנה כי מדובר בצעיר שזקוק למערך טיפולי לשינוי בהתנהגותו. והוא אף הביע תקוה שתהיה התייחסות לכך בענישה, שהטיפול יהיה חלק ממנה ועם סיכוי שישנה את דרכו".

עוד עלה משני התסקירים בעניין הנפגע, כי אין מדובר במי שחש תחושות כעס או נקמה כלפי הנאשם, אלא ניכר כי רצונו הוא להשקעת כוחותיו ומרצו בעשייה לצורך התפתחות עצמית והגשמת היעדים שהציב לעצמו, וכי הוא ממעט לעסוק בהשלכותיה של הפגיעה בו (שני התסקירים ובין השאר, בסוף התסקיר המשלים מיום 6.6.2021).

אמנם איני יכולה לדבר בשמו של הנפגע, אך הרושם העולה מהתסקירים בעניינו הוא כי דומה כי אילו נשאל, היה מבכר את שיקומו של הנאשם על פני ענישתו וכי אף היה שמח לשמוע כי בעקבות אותו אירוע אומלל שכה נפגע בו, ניתנו לנאשם אותו טיפול ואותו סיכוי שביקש כי יינתנו לו. הנאשם אמנם ניצל את אותה הזדמנות ואומנם עבר תהליך שיקום מרשים, שהפך אותו לאדם טוב יותר ולאדם מיטיב. דומה כי לא אטעה אם אומר, כי אילו נשאל הנפגע, אף הוא היה סבור כי אין לעמוד על הרשעת הנאשם.

50. **<u>הציבור</u>** – לא אחת נקבע כי האינטרס לאפשר לקטין לתפקד בחברה נורמטיבית ללא "כתם" ההרשעה, אינו רק אינטרס הפרט, אלא גם אינטרס הציבור (ראו, ע"פ 9262/03, פסקה 4). לא אחת אף נקבע, כי למרות זאת וחרף חשיבותה של ההימנעות מהרשעת קטינים על עתידם, ישנם גם שיקולים רבים נוספים המצדיקים בנסיבות מסוימות ובמיוחד אם עברו עבירות חמורות, לא להימנע מהרשעתם. זאת בעיקר לנוכח המסר הבעייתי הנובע מתוצאה זו (ראו למשל, את דברי כבוד השופט נ' הנדל בע"פ 240/16 (פסקאות 3-6), שאליהם הפנתה המאשימה בטיעוניה).

עם זאת, בנסיבות כמו בעניינו של הנאשם הנדון, השאלה העומדת להכרעה אינה רק אם לנוכח חומרת העבירה נכון להימנע מהרשעתו רק בשל כך שהרשעה עשויה לפגוע בעתידו של הקטין-הנאשם. השאלה המונחת לפנינו היא איזה מסר מבקשת החברה להעביר לצעיר שעבר תהליך שיקום כה משמעותי וכה מרשים כמו במקרה הנדון. דומה כי חברה המבקשת לשקם את בניה ובנותיה שכשלו בדרכם, המקימה מוסדות לשם כך ומשקיעה בהם משאבים עצומים (כפי שעמד על כך מר סופר מ'נירים' בדבריו), גם רוצה לומר לכל אותם נערים ונערות הבאים בשעריהם ומשקיעים כוחות עצומים ותעצומות נפש אדירות, כי יהיה שכר לפעולתם. הציבור, החברה כולה ושליחי הציבור בכל אותם מוסדות, העושים מלאכת קודש ומצילים נפשות מחיי שוליים המזיקים לעצמם ולחברה, כמו גם אותם נערים ונערות, צריכים לדעת שאם יעמדו במסע השיקום המפרך בהצלחה, הם יזכו להכרה על התהליך המרשים שעשו. הכרה זו לא תבוא לידי ביטוי בכך שיצאו פטורים בלא כלום, אלא הם יידרשו לעשות עבודות שירות לתועלת הציבור – במלוא מובנו של הצירוף "לתועלת הציבור" – והם אף יידרשו לפצות את הנפגעים ממעשיהם, אך לצד זה, הם לא יורשעו. בהימנעות מהרשעתם תבטא החברה את הכרתה בשינוי שעברו, את הכרתה במאמצים הרבים שהושקעו בכך, את הכרתה כי אותם נערים ונערות אינם עוד גורמים המזיקים לחברה, אלא גורמים המבקשים להועיל לה ואף עושים כן בפועל וכן את הערכתה של החברה על השינוי המרשים שעברו. הימנעות מהרשעה היא אפוא, אותה "תעודה" שמעניקה החברה לבניה ובנותיה התועים שחזרו אל דרך הישר, המבטאת את "כרטיס כניסה" שניתן להם לשם חזרה אל החברה, ללא "אות קין" ותוך מתן הזדמנות אמתית ושווה להתחיל חיים חדשים טובים ומועילים לחברה.

דומה אפוא, כי גם בכך לא אטעה אם אומר, כי אינטרס הציבור הוא כי בנסיבות כאמור, לא יהיה זה נכון להרשיע את הנאשם.

51. **<u>לבסוף, הנאשם</u>** – את התהליך המרשים שעבר הנאשם ניתן לתמצת בכך, שמנער אובד שעשה מעשים רעים על רקע חוסר מעש, שעמום וריקנות, שלא למד, שוטט ברחובות, שתה לשוכרה והיה אדיש לסבלו של הזולת, הוא הפך לניגוד הגמור של כל אלו. היום הנאשם מודע לנסיבות שהובילו אותו לעבירות שעבר, הוא הודה במעשיו לאחר תהליך עיבוד מתמשך, הוא מכיר באחריותו ואף הביע צער עמוק וחרטה כנה על מעשיו ועל הנזק שגרם לנפגע. כיום הוא חש בושה עמוקה בשל כך, הפנים היטב את הפסול במעשיו והוא מבקש רק להיטיב את דרכיו. כל זאת, כפי שאף עלה ממכתבו המרגש אל הנפגע, שאותו קרא בקולו בבית המשפט (ושתוכנו הובא לעיל).

הנאשם הוא צעיר אשר בחר ב"סור מרע ועשה וטוב" (תהלים לד, טו), ובחר להתנתק מהסביבה המזיקה שבה היה. חלף שוטטות חסרת מעש ברחובות, הוא השלים פערים עצומים בכל תחומי החיים והעלה את חייו על מסלול מעורר הערצה והערכה. כך, בתחום הלימודים, הנאשם צמצם פערים של שנות לימוד רבות, שנבעו מכך שמאז בית הספר היסודי כלל לא למד, ובמשך תקופה קצרה התמיד בלימודים וניגש לכל בחינות בגרות. בקרוב הוא אף עתיד לקבל תעודת בגרות מלאה. הוא משתתף

בפעילויות ספורט ובין השאר, בצעד חריג הורשה להשתתף בקבוצת XXXXX מקצועית בXXXXX. הוא משתתף בפעילויות שטח, בפעילויות חונכות של השכבה הצעירה ב'נירים', והוא בחר מרצונו להשתלב בשנת שירות במסגרת XXXXX, שכל כולה התנדבות והענקה לחברה. מדובר במי שהצוות המלווה אותו חלק לו שבחים כמתואר לעיל ואשר הדגיש את תכונותיו הטובות ואת יכולותיו הגבוהות. כל זאת לצד פועלו בהיבט החברתי, כמי מקדיש מזמנו לסייע לצעירים ולחלשים, מגלה אמפתיה לזולת, נרתם לסייע לאחרים ומשמש להם דוגמה ומופת. עוד עולה כי הוא בעל מוטיבציה להמשיך להוביל, להצליח, ללמוד, לתרום לחברה ולהתגייס לצבא לשירות משמעותי.

מדובר בצעיר, אשר למעט העבירות הנדונות – שאיננו ממעיטים מחומרתן – אין לחובתו הרשעות קודמות, הוא הודה בעבירות, הביע חרטה כנה, העלה את חייו על מסלול מרשים, המבקש להתנדב במסגרת שנת שירות, להתגייס לצבא ולאחר מכן לרכוש השכלה גבוהה ולבנות את עתידו. חזקה עליו שאמנם יעשה כן. התהליך שעשה ראוי לשמש דוגמה ומופת לכוח רצון של צעיר לחלץ את עצמו מסביבה מזיקה. התהליך שעשה הוא אף דוגמה ומופת לעשייה ברוכה של שירותי הרווחה, לתמיכתה של אמו, אשר חרף קשיים שעלו בראשית הדרך, לא אמרו נואש. מאמצי שירות המבחן ובעיקר מאמצי אנשי הצוות ב'נירים' ללא ספק נשאו פרי. על כך הם בהחלט ראויים לכל שבח ולהערכה רבה.

האזנתי ברוב קשב לדברי הנאשם שביקש שיתאפשר לו לתרום מהבנתו ומניסיונו ומתוך "רצון לכפר ולתקן ומתוך החלטה מוסרית וערכית". האזנתי לדבריו, כי יבין ויקבל כל החלטה, אך לצד זה ביקש להתחשב בו, בכוונותיו ובשינוי שעשה, וכי תינתן לו "סיבה להמשיך עם הדרך שעשה עד כה... להגיע לצה"ל עם פרופיל של לוחם, כמו שאני חולם על זה" וכן כי לא תימנע ממנו האפשרות "לעשות את התיקון" שהוא מבקש לעשות. הוא בהחלט ראוי לכך שבקשתו תיענה.

נמצא אם כן, כי לא רק שלא נמצאו 'טעמים כבדי משקל' המצדיקים שלא לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה, אלא אף לא נמצאה הצדקה להרשעת הנאשם. להפך. נמצאה הצדקה מלאה להימנע מהרשעתו.

52. לבסוף, הנאשם מבקש להתגייס לשירות משמעותי שבאמצעותו יוכל לתרום למדינה ואף להיתרם בעצמו. מהתסקירים שהוגשו מטעם שירות המבחן, מדברי הצוות המלווה את הנאשם ב'נירים', בכתב ובעל-פה, וכן מהתהליך המרשים שעבר, כמתואר לעיל, עולה כי מדובר בצעיר בעל יכולות גבוהות, אשר עבר תהליך שיקום מרשים, משמעותי ומעורר השתאות. הוא הראה יכולות לימודיות מרשימות ויכולות מרשימות וגבוהות בפעילויות ספורט, בהיבט החברתי ובתחומים רבים אחרים. אנשי הצוות שליוו אותו הצביעו על כך שהוא מתבלט בכישורי מנהיגות ובכישורים חברתיים, בגילויי אמפטיה לחלשים וביכולות סיוע לזקוקים לכך. אף בני משפחתו, אמו, אחיו ואחותו, סבו וסבתו הם גורמים חיוביים, חמים ותומכים אשר תמיכתם ללא ספק תרמה באופן משמעותי לשינוי

המרשים שעבר. אני משוכנעת שגורמי הצבא המתאימים ישקלו את מכלול השיקולים האמורים בעת שיבחנו את בקשת הנאשם להתגייס לשירות צבאי משמעותי, כפי שהוא כל כך רוצה.

<u>סיכום</u>

53. מכל הטעמים שעליהם עמדנו, נותרת בעינה הקביעה כי הנאשם עבר את העבירות שהודה כי עבר, אולם **הוא אינו מורשע**.

כפי שנקבע בהסכמת המאשימה בתום הדיון מיום 8.6.2021, הנאשם יעשה שירות לתועלת הציבור כפי שיפורט להלן. כמו כן, לנוכח חשיבות הפיצוי, הן לנאשם הן לנפגע, אפילו יהיה זה פיצוי סמלי, הנאשם יחויב בתשלום פיצוי לנפגע. מתוך התחשבות במצבה הכלכלי הקשה מאד של משפחת הנאשם כפי שעלה מתסקירי שירות המבחן, סכום הפיצוי יהיה נמוך וסמלי.

54. אמצעי הטיפול שיינקטו הם (על-פי המלצת שירות המבחן), כלהלן:

(1) 100 שעות שירות לתועלת הציבור. בהתאם להודעת שירות המבחן (מיום 3.6.2021), העבודות ייעשו במסגרת 'נירים' ובפיקוח מנהל הכפר או מי שימונה לכך מטעמו.

(2) פיצוי לנפגע בסך 3,600 ₪. הנאשם רשאי לשלם זאת ב-24 תשלומים חודשיים, כל תשלום בסך 150 ₪, החל מיום 1.8.2021.

(3) ההתחייבות בסך 2,000 ₪ להימנע מעבירה, אשר תעמוד בתוקף למשך שנה.

(4) צו מבחן, כלהלן: צו מבחן בתנאי מגורים בפנימיית 'נירים', אשר יעמוד בתוקף עד יום 31.8.2021. לאחר מכן יוסיף צו המבחן לעמוד בתוקף, בפיקוח קצין מבחן (שלא בתנאי מגורים), עד יום 31.7.2022.
מטרת הצו, כמפורט בתסקיר שירות המבחן: הימנעות מעבירות; המשך מעקב וטיפול, כמפורט בתסקיר; מעקב אחר המשך תפקוד ב'נירים'; מעקב אחר עבודות השל"צ; מעקב והשתלבות בחיים עצמאיים בין השאר, בשנת השירות במסגרת ארגון XXXXX.

55. **<u>הודעה בעניין ההתחייבות ובעניין מתן צו המבחן</u>**

לאחר שהוסברה לנאשם משמעות ההתחייבות, ניתנה התחייבותו בעל-פה (בהתאם לתקנה 1 בתקנות העונשין (התחייבות להימנע מעבירה), התש"ף-2019).

צו המבחן ניתן לאחר שהנאשם הביע את נכונותו למלא אחר הוראותיו ולאחר שמשמעות הצו הוסברה לו. כמו כן, הנאשם הוזהר שאם לא ימלא אחר הצו מכל בחינה שהיא, או יעבור עבירה נוספת, יהיה צפוי להרשעה ועונש על העבירה המקורית שבגללה ניתן הצו.

56. **<u>העברת פסק הדין אל הנפגע</u>**

בהסכמת הנאשם ובאות כוחו, פסק הדין ועותק מכתבו של הנאשם (נ/2), יועברו אל נפגע העבירה באמצעות הגב' רחל אפשטיין, מפקחת מחוזית נפגעי עבירה בשירות המבחן למבוגרים במחוז חיפה והצפון. אם הנפגע ימצא לנכון לעשות כן, יוכל ליצור קשר עם הנאשם באמצעות באות-כוחו. אם הדבר ייעשה כל עוד הנאשם בפיקוח קציני המבחן (קודם ליום 31.7.2022), יעדכנו באות-כוח הנאשם את שירות המבחן.

המזכירות תשלח עותק מפסק הדין אל **שירות המבחן לנוער** וכן אל **מפקחת מחוזית נפגעי עבירה בשירות המבחן למבוגרים במחוז הצפון** (כדי שתעבירו בצירוף המכתב (נ/2) אל הנפגע, כאמור לעיל).

חל איסור על פרסום פרטי הנאשם ועל פרטי הנפגע או כל פרט בעניינם. <u>עם זאת, כאמור בפתח הדברים, עותק זה של פסק הדין מותר בפרסום.</u>

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך ארבעים וחמישה יום.

ניתן היום, י"ד בתמוז התשפ"א, 24 ביוני 2021, במעמד הנאשם, באות-כוחו ובאת-כוח המאשימה, כמפורט בפרוטוקול הדיון מהיום.

תמר בר-אשר, שופטת